

YHDENVERTAISUUS
VALTUUTETTU

DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI

Lausunto

1 (2)

31.1.2022

VTDno-2021-1756

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@gov.fi

Lausuntopyyntönnö VN/11443/2021

Lausunto hallituksen esityksestä tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annetun direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Yhdenvertaisuusvaltuutettu kiittää mahdollisuudesta antaa asiassa lausuntonsa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää esteettömyysdirektiivin implementointia tärkeänä jatkeena ja täydennyksenä digipalvelulain (306/2019) vaatimuksille, kun matkaamme kohti saavutettavampaa ja esteettömämpää yhteiskuntaa. Valtuutettu painottaa, että työ jatkuu tämän jälkeenkin ottaen erityisesti huomioon sen, että sekä esteettömyysdirektiivi että saavutettavuusdirektiivi, eivät nimistään huolimatta ole soveltamisaloiltaan kovinkaan laajoja, ja Suomi on sitoutunut esteettömyyden ja saavutettavuuden jatkuvaan kehittämiseen CRPD:n (Yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista SopS 27/2016) myötä.

Esteettömyysdirektiivi on monisyinen ja hankalasti avautuva kokonaisuus. Valtuutettu haluaa kiittää siitä, että lausunnon antamista on pyritty helpottamaan muun ohella järjestämällä lausuntopyynnöstä yleinen keskustelutilaisuus, joka mahdollisti muun ohella kysymysten esittämisen valmistelijoille.

Valtuutettu haluaa korostaa, että **jatkotyössä rakennetun ympäristön esteettömyys tulee turvata**, jotta saavutettavat ja esteettömät palvelut ja

tuotteet ovat myös käytännössä vammaisten ihmisten saavutettavissa. Valtuutettu osallistuu mielellään tähän jatkotyöstöön tuoden esille välillisen syrjinnän merkitystä asiassa.

On tärkeää ymmärtää, että vaikka esteettömyysdirektiivi antaisi kansallista liikkumavaraa rakennetun ympäristön suhteen, niin voimassa oleva yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) ei, kuten ei myöskään edellä mainittu CRPD, anna asiassa erityistä liikkumavaraa. Palvelun järjestäminen esteellisesti niin, ettei vammaisella henkilöllä ole pääsyä palveluun, voi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan ratkaisukäytännön perusteella olla yhdenvertaisuuslain 13 §:n mukaisesti oikeutettavissa vain poikkeuksellisesta hyväksyttävästä syystä (ks. yhdenvertaisuus ja tasa-arvolautakunta 150/2016, 20.4.2017, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta 699/2019, 3.6.2020 ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta 579/2018, 8.10.2020). Edellä todettu on yhteneväinen yhdenvertaisuusvaltuutetun näkemyksen kanssa.

Edelleen valtuutetun näkemyksen mukaan on hyvä, että **häätätekstiviestimahdollisuus laajenee** vihdoin koskemaan muiden ohella viittomakielisiä kuuroja siten, ettei hätäkeskukseen yhteyden ottamisen edellytyksenä enää jatkossa vaadita epäsuotuisampaan asemaan asettavaa ennakkorekisteröintiä. Videoyhteys tulisi ottaa käyttöön lainvaatimuksena.

Yhdenvertaisuusvaikutusten arviointia tulisi täydentää käytännönläheisellä tekstillä siitä, mitä aiottuja esteettömyyden ja saavutettavuuden parannuksia esityksellä on konkreettisesti ajateltu olevan. Lisäksi olisi hyvä kirjata ylös, mitä jatkotoimenpiteitä tulee vielä tehdä, jotta esteettömyys ja saavutettavuus toteutuisivat niin kuin CRPD edellyttää. Myös rakennetun ympäristön esteettömyyden merkityksestä asiakokonaisuuden kannalta olisi tärkeää lisätä kappale asianomaiseen lukuun.

Lopuksi yhdenvertaisuusvaltuutettu painottaa, että esteettömyysdirektiivin kansalliseen **valvontaan on turvattava riittävät resurssit**, jotta valvonta voi toimia tarkoitetulla tavalla.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Kristina Stenman

Ylitarkastaja

Pamela Sarasmo